

Terveise
Arengu
Instituut

Terveise Arengu Instituudi arengukava 2026–2029

Tervise Arengu Instituudi arengukava 2026–2029

Kinnitatud TAI teadusnõukogu poolt 3.12.2025

Sisukord

TAI visioon, missioon ja väärtused.....	4
TAI MISSIOON	4
TAI VÄÄRTUSED.....	4
Sissejuhatus.....	5
Strateegilised eesmärgid	7
Eesmärgid, tegevussuunad ja olulisemad tegevused.....	8
I eesmärk – kvaliteetsed ja ajakohased terviseandmed	8
TEGEVUSSUUNAD.....	8
REGISTRITE PIDAMINE, ARENDAMINE JA HALDAMINE	8
TERVISESTATISTIKA TEGEMINE JA ARENDAMINE.....	9
II eesmärk – kõrgetasemeline teadmusloome ning efektiivne teadmussiire poliitikasse ja ühiskonda	10
TEGEVUSSUUNAD.....	10
RAKENDUSLIKUD JA INTERDISTSIPLINAARSED TEADUSUURINGUD	10
RAHVASTIKU TERVISE, TERVISEKÄITUMISE JA TERVISEMÕJURITE SEIRE	11
TERVISEÖKONOOMIKA MÕJUANALÜÜSIDE TEGEMINE.....	11
III eesmärk – teaduspõhised rahvatervishoiu lahendused	12
TEGEVUSSUUNAD.....	12
SIHTRÜHMADE VAJADUSTELE VASTAVATE TULEMUSLIKE LAHENDUSTE ARENDAMINE.....	12
TERVISEVÕRGUSTIKE TOETAMINE JA ARENDAMINE	13
TERVISETEADLIKKUSE JA -SUUTLIKKUSE SUURENDAMINE ÜHISKONNAS.....	13
IV eesmärk – tõhus organisatsioon	15
TEGEVUSSUUNAD	15
HOIAME OMA ORGANISATSIOONI AJAKOHASE JA EFEKTIIVSENA.....	15
OLEME ÕPPIV JA DIGIPÄDEV ORGANISATSIOON	16
TÖÖTAJATE VÄÄRTUSTAMINE, VÄÄRTUSPÕHISE JUHTIMISE JUURUTAMINE JA JÄRELKASVU KASVATAMINE	16
Arengukava mõisted.....	17
LISA 1. Mõõdikud	18

TAI visioon, missioon ja väärtused

TAI VISIOON

TAI on mõjus rahvatervishoiu arengu suunaja ja eestkõneleja Eestis.

TAI MISSIOON

Oleme teaduspõhiste tervislike valikute kujundaja.

TAI VÄÄRTUSED

JULGE

Oleme julged, innovaatilised ja lahenduskesksed suunanäitajad. Avatud, valmis õppima, arenema selge eesmärgi nimel.

Mida me teeme?

- Oleme ausad
- Pakume lahendusi
- Katsetame, eksime, õpime vigadest
- Ütleme EI/JAH
- Küsime abi
- Tunnustame avalikult

HOOLIV

Hoolime inimeste heaolust ja töötame selle nimel, et teadlikke ja tervislikke valikuid oleks lihtsam teha. Oleme heatahtlikud, austavad ja toetavad.

Mida me teeme?

- Hindame enda ja teiste aega, panust, ressursse ja pingutust
- Mõistame ja arvestame
- Märkame haavatavust
- Kaasame
- Ei eelda, vaid uurime, täpsustame

LAHENDUSTELE SUUNATUD

Ühtse meeskonnana oleme pühendunud lahenduste leidmisele ühiskonna ees seisvatele küsimustele. Loomme lahendusi!

Mida me teeme?

- Kuulame aktiivselt
- Julgeme küsida abi
- Näeme võimalusi, mitte takistusi
- Võtame ühise vastutuse
- Tunnistame eksimusi
- Mõistame, et erinevus rikastab

USALDUSVÄÄRNE

Tegutseme vastutustundlikult, ausalt ja meil on teadus selja taga! Oleme järjekindlad, täidame lubadusi ja kokkuleppeid.

Mida me teeme?

- Peame kokkulepetest kinni
- Oleme järjekindlad
- Teame, mida räägime - viitame allikatele
- Toetame kolleege, oleme mõistvad, empaatilised
- Oleme vastutustundlikud

Sissejuhatus

Tervise Arengu Instituut (edaspidi TAI või instituut) on juhtiv rahvatervishoiu teadus- ja arendusasutus, kes pakub usaldusväärset rahvastiku tervise ja rahvatervishoiu lahenduste teadmust. TAI on Sotsiaalministeeriumi hallatav riigiasutus. Teadus- ja arendusasutusena tegeleme rahvatervishoiu teadustööga, haiguste ennetamise programmide ja tegevuste väljatöötamisega ning tervisedendusega. Teeme ka tervisestatistikat Eestis ja haldame rahvastikupõhiseid registreid. Meie missioon on olla teaduspõhiste tervislike valikute kujundaja.

Instituudi arengukavas määratleme asutuse visiooni ja missiooni, üldised eesmärgid ja tegevussuunad ning olulisemad tegevused nende saavutamiseks. Peame oluliseks, et instituudi põhieesmärgid on aja- ja asjakohased. Seni kehtinud arengukavaga võrreldes iseloomustab täiendatud dokumenti tegevussuundade läbipaistvus ja selgelt on kirjeldatud samme nende saavutamiseks, mis avab meie ambitsioone ja strateegilisi suundi. Oma tegevustega toetame riigi pikaajalises arengustrateegias „Eesti 2035“ toodud rahva kestlikkuse, tervise ja sotsiaalkaitse valdkondade eesmärkide saavutamist. Pühendume ka „Teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse (TAIE) arengukava“ ning „Rahvastiku tervise arengukava 2020–2030“ eesmärkide saavutamisele. Oma tegevuste ajakohasena hoidmiseks vaatame arengukava üle igal aastal.

Oma tegevustes lähtume järgmistest põhimõtetest:

Tugev, selge sõnumiga ja kättesaadav terviseteadmus toetab tõendusmaterjali arvesse võtmist tervisepoliitikas ja on uuenduslike rahvatervishoiulahenduste väljatöötamise alus. Rahvusvaheliselt tunnustatud teadlaskond ja teadustöö toetab teadmiste levikut Eesti ühiskonda ning akadeemiline sõltumatus võimaldab tõstatada olulisi rahvatervishoiu teemasid ja arendada valdkonda objektiivselt.

Ühiskonna vajadustele kohased, mugavalt kasutatavad, töödeldavad ja tõlgendatavad terviseandmed näitavad vajadusi muutusteks ja peegeldavad ellu viidud tegevuste edukust. Oleme terviseandmete usaldusväärsed hoidjad ja valdkonna eestvedajad, pakkudes lihtsaid, interaktiivseid ja kasutajasõbralikke lahendusi. Instituudina oleme tugev partner terviseandmete kogumisel ja infosüsteemide koosvõime loomisel ning aitame kaasa rahvastiku terviseseisundi ja seda mõjutavate tegurite paremale mõistmisele.

Tervisevajaduste ja -mõjude hindamine annab meile võimaluse tuua nähtavale rahvastiku tervise sõlmküsimused ning toetada asjakohaste otsuste tegemist. Koostöös partneritega loome teadmist rahvastiku terviseseisundist ja tervisevajadustest ning anname soovitusi otsustamiseks. Pöörame järjepidevat tähelepanu sellele, kuidas mõjutab tervist eri rahvastikurühmade sotsiaalmajanduslik olukord ja kultuuriline taust.

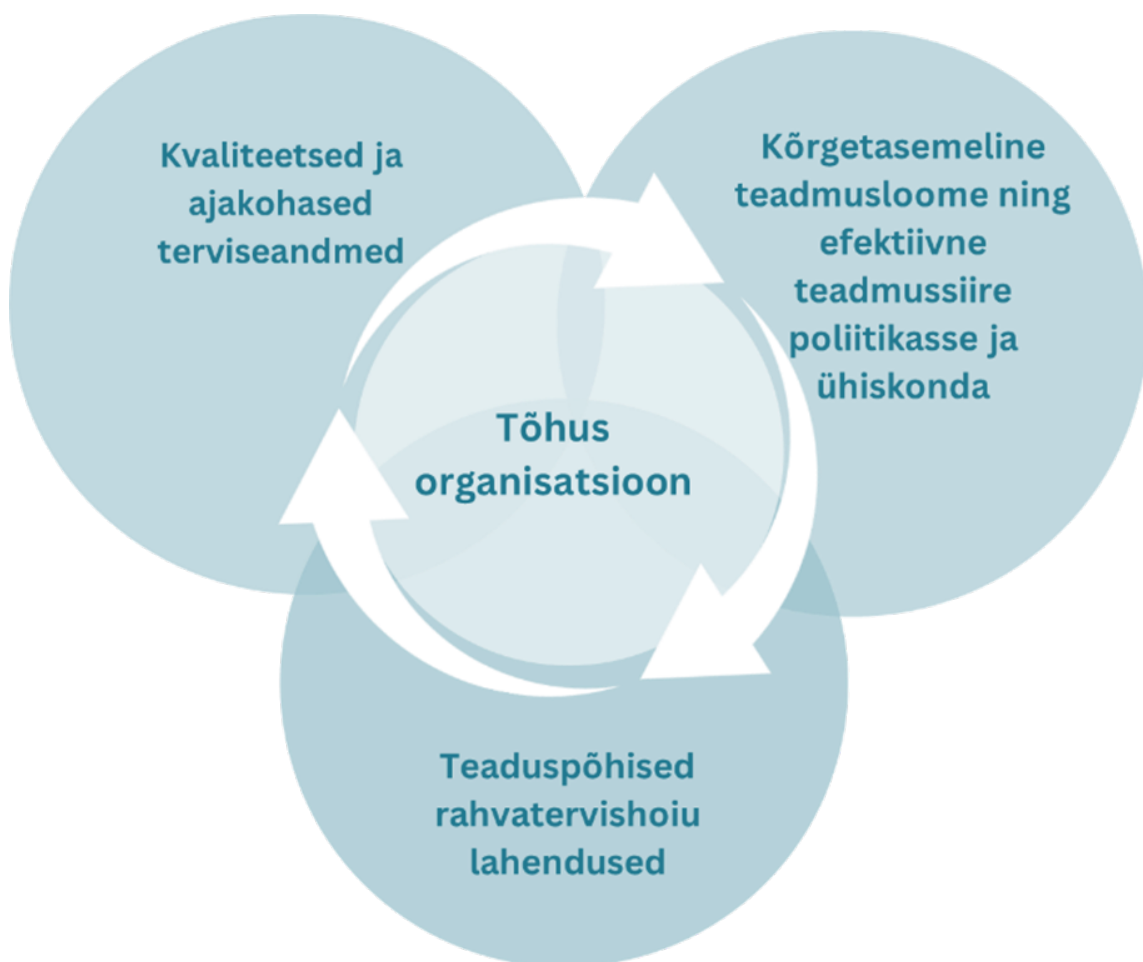
Tulemuslik ennetus aitab ära hoida terviseprobleemide kujunemist, süvenemist ja korduvust. Arendame ja viime ellu tegevusi, mis aitavad ennetada terviseprobleeme ning suurendada inimeste heaolu. Hindame, kui hästi on tegevused elluviidavad ja kui tulemuslikud need on, tagades kavakohase rakendamise ja pideva seire. Osaleme ennetuspoliitika kujundamisel, toetame ennetustegevuste arengut ja uurimist, pakume tuge asutustele ja kohalikule tasandile ennetustegevuste kavandamisel, elluviimisel ja hindamisel, arendame ennetusvaldkonnas töötavate inimeste pädevust ning seisame andmetel ja tõendusel tugineva otsusetegemise eest ennetuses.

Inimese tervis ja tervisekäitumine kujuneb seal, kus ta iga päev töötab, elab ja õpib. Seetõttu aitame kohalikel omavalitsustel, tööandjatel, maakonna arendusorganisatsioonidel ja haridusasutustel arendada pädevusi, et inimeste heaolu puudutavaid teemasid strateegiliselt ja tõenduspõhiselt planeerida ja ellu viia. Teeme huvikaitset, et organisatsioonide juhtide seas oleks prioriteetsel kohal oma inimeste heaolu ning sellesse panustataks järjepidevalt pikaajaliste tegevustega, millel on tõendatud mõju.

Oleme avatud, dünaamiline, proaktiivne ja innovatsiooni väärtustav organisatsioon.

Strateegilised eesmärgid

TAI kujundab Eesti elanike teaduspõhiseid tervislikke valikuid ja mõjutab rahvatervishoiu arenguid oma strateegiliste sihtide kaudu. Kvaliteetsed ja ajakohased terviseandmed loovad tugeva teadmuspõhja, mis aitab kujundada poliitikat ja arendada ühiskonda. Teadmussiire aitab luua vajalikke innovatiivseid teaduspõhiseid rahvatervishoiulahendusi. Seda kõike toetab ja aitab ellu viia terviklik ja tõhusalt toimiv organisatsioon.

Eesmärgid, tegevussuunad ja olulisemad tegevused

I eesmärk – kvaliteetsed ja ajakohased terviseandmed

Tagame uuringute ja teadustöö jaoks kvaliteetsed, terviklikud ning kasutajasõbralikud terviseandmed, mis on kergesti kättesaadavad, töödeldavad ja seostatavad ka andmetega, mida TAI ei halda. TAI-s kasutatavatest andmetest parema ülevaate saamiseks loome keskse andmehaldussüsteemi, mis on ühenduses riigi andmehaldusrakendusega RIHAKE. Lühendame andmete avaldamise tähtaegu ja parandame andmete kättesaadavust, et toetada andmete kasutamist poliitiliste otsuste tegemisel ning sidusrühmade ja avalikkuse teavitamisel. Arendame kasutajale lihtsamini käsitletavat dünaamilist visualiseerimist, samal ajal tagame avaandmete masinloetava kasutuse. Teeme koostööd teadus- ja haridusasutustega, et edendada teiste terviseandmete turvalist taaskasutamist.

TEGEVUSSUUNAD

UURINGUANDMETE KOGUMINE JA ANALÜÜS

Andmetel on väärtus siis, kui neid saab kasutada. Peame oluliseks rahvastiku tervise põhjalikku analüüsi, aja jooksul tehtud uuringute süsteemset tervikvaadet, mis võimaldaks avastada seoseid terviseseisundi ja tervisekäitumise vahel. Terviseseisundite ja tervisekäitumise võrdlemiseks aastate lõikes peavad terviseandmed olema standardiseeritud, töödeldavad ja võimaldama analüüsi kombineeritud kujul.

Olulisemad tegevused

- Viia tehtud uuringute andmed standardiseeritud ja masintöödeldavasse vormingusse.
- Kasutada ühtset visualiseerimislahendust.
- Arendada välja keskne uuringuandmete arhiveerimissüsteem.
- Luua keskne andmehaldussüsteem ja ühendada see riigi andmehaldusrakendusega RIHAKE.

REGISTRITE PIDAMINE, ARENDAMINE JA HALDAMINE

Terviseregistrite teaduspõhine arendamine võimaldab meil teha usaldusväärsetele andmetele tuginevat registripõhist teadustööd rahvastiku tervise trendide ja mõjurite hindamiseks. Andmekvaliteeti ja andmete ajakohast avaldamist toetavad tihe koostöö andmeandjatega, tõhusad andmeedastuskanalid ja andmete ulatuslik kasutamine teadusuuringutes.

Olulisemad tegevused

- Arendada koostööd andmeandjate ja registriandmete kasutajatega (teadustöö tegijatega) ning luua toimiv tagasisidesüsteem.
- Jätkata tänapäevaste andmeedastuskanalite arendamist.
- Jätkata andmekvaliteedi parandamist ja arendamist.

TERVISESTATISTIKA TEGEMINE JA ARENDAMINE

Rahvatervishoiu otsused peavad põhinema adekvaatsel tervisestatistikal. Viime tervisestatistika andmete kogumise kooskõlla andmete ühekordse esitamise põhimõttega. Taotleme TAI-le riikliku tervisestatistika tegija staatust, mis suurendab meie vastutust valdkonnas ja võimaldab rakendada riiklikule statistikale kehtestatud kaitsemeetmeid. Riikliku statistika tegija staatus lubab meil küsida andmeid otse teistest riiklikest andmekogudest, vähendades nii meie kui ka andmeandjate halduskoormust. Kvaliteetsem ja ulatuslikum tervisestatistika võimaldab meil teha paremaid terviseanalüüse ja luua seoseid statistiliste näitajate ning eluliste asjaolude vahel. Poliitiliste otsuste toetamiseks muudame andmekogumise platvormid tõhusamaks.

Olulisemad tegevused

- Viia tervisestatistika andmete kogumine kooskõlla ühekordse andmekogumise põhimõttega.
- Taotleda TAI-le riikliku tervisestatistika tegija staatust.
- Luua võimalused andmete tõhusamaks töötluseks ja andmekvaliteedi kontrolli täiustamiseks.
- Automatiseerida rahvusvahelise terviseandmete esitamine.
- Tagada avaandmete masinloetavus.

Möödikud

- Avaldamiskalendrist kõrvalekalded
- Partnerite rahulolu-uuring
- Tervishoiuteenuste osutajate halduskoormus väheneb
- Statistika kasutamine suureneb

II eesmärk – kõrgetasemeline teadmusloome ning efektiivne teadmussiire poliitikasse ja ühiskonda

Olles rahvusvaheliselt konkurentsivõimeline rahvastiku tervist, tervisekäitumist ja tervisemõjureid uuriv teadusasutus, anname teaduspõhist sisendit riigi rahvatervishoiu poliitika kujundamisse, rahvatervishoiu lahenduste arendamisse ja tervisekäitumist mõjutavate sekkumiste uurimisse. Inimeste tervisekäitumise parandamiseks hoiame teadmuse kõrget taset ja kasutame julgelt võimalust rääkida kaasa ühiskonnas olulistel terviseteemadel.

TEGEVUSSUUNAD

RAKENDUSLIKUD JA INTERDISTSIPLINAARSED TEADUSUURINGUD

Teadusteemade valikul lähtume riigi pikaajalistest arenguvajadustest ja rahvatervishoiu sõlmprobleemidest, sh mittenakkushaiguste ennetamine, vähitõrje ja vaimse tervise edendamine. Interdistsiplinaarsed teadusuuringud hõlbustavad terviseprogrammide ja ennetusmeetmete väljatöötamist, mis vähendavad haiguskoormust ühiskonnas ja parandavad inimeste tervist ja heaolu. Pikaajalised uuringud võimaldavad elukaarepõhiselt hinnata sotsiaalsete, käitumuslike, geneetiliste ja metaboolsete tegurite ning tervisetulemite seoseid. Meie töö osaks on rahvatervishoiu programmide ja sekkumiste rakendatavuse, mõjususe ja tulemuslikkuse hindamine. Kriisiolukorras oleme valmis kohandama teadus- ja seireuuringute teemasid ning jagama inimestele asjakohast teadmist. Toetame teadlasi nende igapäevatoos teaduse populariseerimisel, kasutades organisatsiooni kommunikatsioonikanaleid. Tõstatame rahvastiku tervise vaatest olulisi teadusteemasid ja teeme teadmuspõhiseid ettepanekuid tervise ebavõrdsuse vähendamiseks ja tervishoiusüsteemi jätkusuutlikkuse tugevdamiseks.

Olulisemad tegevused

- Viia ellu vähi ja teiste mittenakkushaiguste ennetamisele suunatud teadusuuringud (nt Euroopa Liidu ühisprojekti JA PreventNCD), võttes muu hulgas arvesse poliitikakujundajate vajadusi.
- Käsitleda tervise ebavõrdsuse teemat eri teadusuuringutes ja teha ettepanekuid ebavõrdsuse vähendamiseks.
- Edendada rahvusvahelist ja riigisisest interdistsiplinaarset teaduskoostööd ja kaasata välisrahastust TAI teadusvõimekuse suurendamiseks.
- Panustada sihipäraselt akadeemilisse järelkasvu, et tugevdada teadlasrühmi, sh teadmussiirde doktorantuuriga.

RAHVASTIKU TERVISE, TERVISEKÄITUMISE JA TERVISEMÕJURITE SEIRE

Analüüsime ja tõlgendame rahvastiku tervise indikaatorite muutusi ning korraldame tervisemõjurite seiret. Tervisega seotud muutuste jälgimiseks ja võrdlemiseks ajas ning teiste riikidega kasutame andmete kogumisel ja analüüsimisel ajakohaseid lahendusi, võimaldame andmevahetust ning suurendame oma osalust rahvusvahelises teadusvõrgustikus.

Anname selgeid ja ajakohaseid sõnumeid rahvastikuprotsessidega seotud pikaajaliste trendide ja probleemide kohta. Pakume lahendusi olukorra parandamiseks ja tulevikuriskide maandamiseks. Teeme ettepanekuid vaimse tervise seiresüsteemi ülesehitamiseks.

Olulisemad tegevused

- Anda analüütiline ülevaade rahvastiku tervise olukorrast iga-aastases rahvastiku tervise aruandes.
- Hinnata tervisesüsteemi HSPA (*Health system performance assistance*) toimivust.
- Teha rahvastiku toitumise ja liikumise seiret ning ettepanekuid terviseteadlikkuse ja tervisliku eluviisi edendamiseks.
- Teha aktiivselt rahvusvahelist koostööd üleeuroopaliste andmete kogumise tõhustamiseks (sh ühisprojektides JA EUCanScreen ja CancerWatch).

TERVISEÖKONOOMIKA MÕJUANALÜÜSIDE TEGEMINE

Loomme võimekuse hinnata rahvastiku tervisekaotuse ja tervise- või sotsiaalpoliitikaga seotud otsuste, sekkumiste jm meetmete tõhusust ning laiemat mõju. Selleks koondame epidemioloogia, tervisestatistika ja tervishoiuökonomika teadmised ning ressursid valdkonnaüleseks uurimisrühmaks, mis tegeleb välditava tervisekao ning selle riskitegurite mõju analüüsidega.

Olulisemad tegevused

- Koondada epidemioloogia, tervishoiuökonomika, tervisestatistika ja terviseuuringute ressursid interdistsiplinaarseks uurimisrühmaks.
- Korraldada sekkumiste tervisemõju ning haiguskoormuse ja -kulude analüüse.

Möödikud

- Doktorikraadiga töötajate osatähtsus
- Eelretsenseeritud teadusartiklite arv
- Sihtrühma tagasiside TAI teadustegevusele
- TAI töötajate teadusartiklite osatähtsus, mille põhjal on avaldatud teadusuudis

III eesmärk – teaduspõhised rahvatervishoiu lahendused

Meie eesmärk on pakkuda infot, vahendeid ja lahendusi, mis toetavad inimeste võimalusi, võimekust ning motivatsiooni teha tervislikumaid valikuid. Toetame asutusi ja inimesi, kes loovad tingimusi tervislike ja heaolu toetavate valikute tegemiseks. Oleme uute ideede ja lahenduste välja töötamise ning testimise inkubaator, tulemuslike ennetustegevuste elluviimist ning heaolu toetavate töövahendite hoidja. Toetame tugevate rahvatervishoiuvõrgustike teket ja tugevdame koostööd valdkondade vahel. Kujundame koos asutuste (sh ettevõtete ja haridusasutuste) ja kohalike omavalitsustega tervist toetavat keskkonda ning hoolitseme selle eest, et meie sõnumid jõuaksid otsustajateni, kelle tegevus ja poliitika mõjutavad tervist. Toetame andmetel ja tõendusel põhinevat otsustuspõhimõtet ennetuses. Peame oluliseks, et tervise-, sotsiaal-, kultuuri-, haridus- ja õiguskaitsevaldkonnad töötaksid üheskoos, keskendudes inimese tegelikele vajadustele ja heaolule. Tegeleme tulemuslike ennetustegevuste ja tervisedenduse huvikaitsega.

TEGEVUSSUUNAD

SIHTRÜHMADE VAJADUSTELE VASTAVATE TULEMUSLIKE LAHENDUSTE ARENDAMINE

Toetame tulemuslike töövahendite ulatuslikku kasutuselevõttu ja vajaduse korral ajakohastame neid. Lahendused peavad olema inimsõbralikud ja kättesaadavad, olenemata inimese elukohast, emakeelest, sotsiaalmajanduslikest tingimustest ja erivajadustest. Eesmärgi saavutamiseks on oluline integreerida eri valdkondade lahendused ja kujundada selged klienditeekonnad, et inimesed, keda ebavõrdsus tervises puudutab kõige enam ja kellel on raskusi vajaliku toe saamisel, pääseksid lahendustele ligi ja saaksid neid kasutada.

Olulisemad tegevused

- Katsetada, arendada või kohandada uudseid tööriistu vähi söeluuringute, uute uimastite tarvitamisega seotud kahjude vähendamise, vaimse tervise probleemide ja uimastiennetuse valdkonnas. Katsetada kohalikku tasandit toetava ennetussüsteemi Communities That Care Eestis.
- Arendada vaimse tervise ja uimastitarvitamise probleemi lahendamisele suunatud väheintensiivseid psühholoogilisi sekkumisi (VIPS) tihedas koostöös sotsiaalvaldkonnaga.
- Arendada, kohandada ja juurutada hindamisinstrumente, sealhulgas psühhomeetrilisi tööriistu, ning toetada nende kättesaadavaks tegemist spetsialistidele.
- Hoida ja arendada süsteemi ennetustegevuste arendamiseks, testimiseks ja tõendatuse taseme hindamiseks ning arendada ennetuse tööjõu professionaalsust ja pädevust.

- Arendada maakondade tervisedendajate, tervisenõukogude ja haridusasutuste tervisedendajate võrgustikku, et vähendada ebavõrdsust piirkondades ja pakkuda neile vajaduspõhiseid lahendusi (võttes sh arvesse TERVIK mudeli rakendusplaane).
- Arendada teavitustegevusi, praktilisi tööriistu ja sekkumisi, et toetada nii elanike tervislike toitumis- ja liikumisharjumuste kujunemist ja seiret kui ka teiste valdkonna spetsialistide tööd elanike tervise edendamisel.
- Töötada välja varajase hoiatuse sekkumisi uute uimastite tarvitamisega seotud kahjude vähendamiseks.
- Arendada ja täiustada olemasolevaid ning kavandada uusi vähi sõeluuringuid.

TERVISEVÕRGUSTIKE TOETAMINE JA ARENDAMINE

Rahvastiku tervist mõjutavad paljude sektorite ja organisatsioonide tegevused. Oluline on suurendada nende asutuste terviseteadlikkust ja -suutlikkust, kes inimeste tervise edendamise eest vastutavad. Selleks toetame organisatsioone rahvatervishoiu tegevuste kavandamisel ja elluviimisel ning suurendame nende kaasatust inimeste tervise edendamisel. Eesmärk on suurendada organisatsioonide hulka, kes andmepõhisest tegevuskavast lähtudes planeerivad, rakendavad ja seiravad tõendatud tasemega ennetus- ja edendustegevusi. Paikkonna organisatsioonide (haridusasutused, kohalikud omavalitsused, maakondlikud arendusorganisatsioonid, ettevõtjad jt) rahvatervishoiu võimekuse arendamiseks pakume rahvatervishoiu spetsialistidele ning otsustajatele koolitusi nende vajaduse alusel.

Olulisemad tegevused

- Korraldada kvaliteetseid koolitusi ja arenguprogramme, mis järgivad täiskasvanuõppe põhimõtteid, sh mitmekesistada koolituste formaati (nt e-õpe ja veebikoolituste osatähtsuse suurendamine).
- Pakkuda võrgustike liikmetele tööalast tuge, sh nõustamist, mentorlust ja kovichiooni.
- Töötada välja metoodilisi tööriistu ja juhendmaterjale, sh hindamisinstrumente meeskondade hindamiseks ja paikkonna tervisenäitajate koondamiseks.
- Toetada vaimse tervise teema integreerimist nii riiklikesse kui ka kohaliku tasandi otsustesse.
- Teha huvikaitsetegevusi organisatsioonide juhtidele ja spetsialistidele, sh pakkudes individuaalseid kohtumisi ja pidevat tagasisidet.

TERVISETEADLIKKUSE JA -SUUTLIKKUSE SUURENDAMINE ÜHISKONNAS

Soodustame ühiskonnas teaduspõhist vaadet tervisele ja reageerime ühiskonnas toimuvale, väljendades nii avalikus kui ka valdkondlikus kommunikatsioonis selgeid, teadusele ja andmetele tuginevaid seisukohti. Hoiame rahvatervishoiu sõlmküsimusi meediapildis ja jagame rahvastiku tervist mõjutavatele osalistele, sh ajakirjanikele, teavet valdkonna küsimustest, arengust ja vajadustest.

Osaleme tervisepoliitikat mõjutavates protsessides ja anname soovitusi poliitilisteks otsusteks. Oleme proaktiivsed TAI teadmuse levitamisel ja partnerlussuhete arendamisel

ning hoidmisel avaliku, era- ja mittetulundussektoriga. Tagame sihtrühmadele kvaliteetse ja ajakohase terviseinfo tänapäevaste ja atraktiivsete veebihenduste, kommunikatsioonikanalite ning teavitustegevuste kaudu. Sellega süvendame spetsialistide valdkonnateadmisi ja suurendame nende kaasatust tervist edendavatesse tegevustesse. Toetame ka elanike terviseteadlikkust, motivatsiooni ja oskusi, et nad oskaksid teha tervisele kasulikke otsuseid ja hoolitseda oma tervise eest.

Olulisemad tegevused

- Töötada välja strateegiline kommunikatsiooniplaan ja koostada põhisõnumid ning seisukohad, lähtudes instituudi prioriteetidest.
- Arendada ja turundada TAI kommunikatsiooniväljundeid (nt TAI terviseinfo uudiskiri) ning nende levitamise platvorme, sh täiustada sisu ja lugemisvõimaluste profileerimist kooskõlas sihtrühmade vajadustega, suurendada eri kanalite ja materjalide ristkasutust.
- Luua strateegilisi partnerlussuhteid.
- Uuendada TAI hallatavaid veebilehti.
- Arendada partnerasutustele ja erasektorile suunatud teenusemudeleid ning töötada välja hinnastamise põhimõtted.

Möödikud

- Lahenduste kasutajate arv hinnatud tulemuslikkusega lahenduste rakendamisel on jäänud samaks või kasvab.
- Sihtrühmadele suunatud ja ajakohastatud tervishoiu- ja sotsiaalteenuste kasutajate arv on jäänud samaks või muutub soovitud suunas.
- Teemaveebide kasutajate tagasiside.
- TAI nähtavuse positsioon meedias (tugineb eestikeelses meedias 10 000 enim kajastatud organisatsiooni mainimiste arvule).
- TAI kirjutatud arvamusaluste, pressiteadete ja teadusuudiste arv.
- Täiendõppe soovitusindeks (NPS – Net Promoter Score).

IV eesmärk – tõhus organisatsioon

TAI on atraktiivne ja tunnustatud tööandja nii praegustele töötajatele kui ka neile, kes liituvad organisatsiooniga. Tagame töötajate mitmekülgse arengu ja karjääri võimalused, edendame õppimiskultuuri ning pakume pidevalt võimalusi oskuste ja teadmiste arendamiseks. Väliskeskkonna muutustega toimetulekuks ja organisatsioonina arenemiseks lähtume ühesugustest väärtustest ja kaasame oma töötajaid eesmärkide seadmisel ja saavutamisel, pakkudes töötajatele võimalusi oma ekspertteadmise rakendamiseks, innustades koostööd ja arendades taristut. Selleks, et TAI oleks oma tegevuses tõhus, tagame organisatsiooni hea toimimise nii juhtimis- kui ka teistel tasanditel. Väärtustame töö- ja eraelu tasakaalu, pakkudes paindlikke töötingimusi ja hoides töötajate vaimset ja füüsilist tervist. Tagame oma töötajatele kvaliteetsed tugiteenused, mis võimaldavad keskenduda põhitööle.

TEGEVUSSUUNAD

HOIAME OMA ORGANISATSIOONI AJAKOHASE JA EFEKTIIVSENA

Seame esikohale oma teenuste ühtlase kvaliteedi ja tõhususe kogu organisatsioonis. Arendame välja tervikliku ja kaasava planeerimisprotsessi, kus terviseandmed, teadmusloome, rahvatervishoiu ja sotsiaalkaitse lahenduste väljatöötamine ning toetavad eripädevused (nt analüüs, finants, õigus, personal, koolitus, turundus, kommunikatsioon) moodustavad terviku. Hoiame fookuses ressursside otstarbekat kasutamist, kaasates parimaid teadmisi. Tugikompetentsid on koondatud eraldi struktuuriüksustesse, TAI tööprotsessid on standardiseeritud ja kirjeldatud. Kasutame organisatsiooni eesmärkide saavutamise hindamiseks selgeid, võtmetulemustele keskenduvald mõõdikuid, tagades sellega instituudi pideva arengu ja edu. Algatame ja väärtustame koostööd ning soosime avatud suhtlemist ja sidusrühmade kaasamist kõigis olulistest protsessides. Meie tegevus teenuste tagamiseks kriisiolukordades on läbi mõeldud.

Olulisemad tegevused

- Ajakohastada TAI strateegilist planeerimisprotsessi ja juhtimispõhimõtted ning jätkata teadus- ja arendustegevuse integreerimist, et TAI tugevused oleksid strateegilises juhtimises rakendatud paremini.
- Kaardistada ja tõhustada protsesse, et ühtlustada teenuste kvaliteeti ning vähendada tegevuste rakendamise aega, raha ja muid ressursse.
- Rakendada teenusepõhist juhtimist.
- Tagada TAI teenuste toimepidevus ja töötajate valmisolek tegutsemiseks kriisiolukordades.
- Selgitada välja TAI riskid teadusjulgeoleku kontekstis ja alustada riskide maandamise meetmete välja töötamist.

OLEME ÕPPIV JA DIGIPÄDEV ORGANISATSIOON

Kujundame TAI-s õppiva organisatsiooni hoiakut. Soodustame ja väärtustame töötajate professionaalset arengut ning uute teadmiste ja oskuste rakendamist töös, sh digioskusi. Julgustame töötajaid jagama oma teadmisi, sellega toetame üksteise arengut ja organisatsiooni teadmusloomet. Kasvatame juhtide juhtimispädevust ja rolliteadlikkust ning toetame nende arenemist töötajaid innustavateks liidriteks nii, et juhtimisotsused ja tegevused oleksid läbipaistvad ja peaksid silmas organisatsiooni pidevat arengut. Arendame samm-sammult välja digitaalse infrastruktuuri ja suurendame digilahenduste kasutust.

Olulisemad tegevused

- Edendada juhtimiskultuuri ja -kvaliteeti koolituste ja arenguprogrammide kaudu.
- Arendada digipädevust.

TÖÖTAJATE VÄÄRTUSTAMINE, VÄÄRTUSPÕHISE JUHTIMISE JUURUTAMINE JA JÄRELKASVU KASVATAMINE

Väärtustame iga töötajat, märkame ja tunnustame tema töösaavutusi ning isiklikku panust. Toetava ja positiivse tööõhkkonna loomiseks juurutame väärtuspõhist juhtimist. Toetame töötajaid nende tervise edendamisel ja pöörame erilist tähelepanu vaimse tervise hoidmisele ning töö- ja eraelu tasakaalule. Soosime ausat ja avatud suhtlust ning kaasame töötajaid organisatsiooni arenguks vajalike muutuste elluviimisesse. Hoiame töötajale suunatud väärtuspakkumise ajakohasena. Arendame igati oma praeguseid töötajaid. Toetame pühendunud talentide professionaalset arengut ja karjäärivõimalusi organisatsioonis. Teeme koostööd gümnaasiumide, kutsekoolide, ülikoolide ja teadusasutustega, et toetada valdkonna järelkasvu.

Olulisemad tegevused

- Töötada välja ja rakendada eri tasandite juhtimise hea tava.
- Juurutada 2025. a välja töötatud juhtimispõhimõtteid ja uuendatud väärtusi.
- Arendada ja rakendada talendijuhtimissüsteemi.
- Tutvustada TAI-d haridus- ja teadusasutustele, osaleda karjäärimissidel ja teistel tööandjaid tutvustavatel üritustel ning teha koostööd haridusasutustega järelkasvu kasvatamiseks.

Mõõdikud

- Töötaja soovitusindeks
- Töötaja rahulolu juhtimisega
- Töötaja rahulolu arenguvõimalustega
- TAI tuntus
- TAI maine
- Praktikantide arv TAI põhivaldkondades aastas

Arengukava mõisted

Möödik – kvaliteedi või tulemuslikkuse hindamisel kasutatav suurus.

Rahvatervishoid – tegevusvaldkond, mille tegevus on suunatud rahvastiku tervise tugevdamisele ja parandamisele, elanike eluea pikendamisele ning tervise ebavõrdsuse vähendamisele.

Rahvatervishoiu lahendused – teenused, tooted või nende kogumid, mis võimaldavad lahendada mõnda rahvatervishoiu probleemi või rahuldada rahvatervishoius üles kerkinud vajadust.

Teadmusloome – teadmiste või tarkuse kui kogumi loomine.

Teadmussiire – akadeemilise teadmuse edasikandmine ühiskonda, ettevõtetesse, organisatsioonidesse.

Teaduspõhine – teaduse saavutusi rakendav, nendel põhinev.

Tervisekäitumine – individuaalne käitumisviis, mis avaldab mõju inimese tervisele.

Terviseteadlikkus – teadmine tervisest ja tervisekäitumisest, arusaam tervislikust eluviisist ja valikutest ning oskus kasutada seda teadmist oma tervise hoidmiseks.

Terviseökonomika – majandusteaduse allharu, mis uurib, kuidas ressursse jaotatakse tervise valdkonda ja valdkonna sees ning ressursside kasutamise tõhusust, hõlmates nii tervishoiusüsteemi kui ka tervist üldiselt.

Tervislik valik – tervisele kasulik otsus.

Sotsiaalkaitse – meetodid ja vahendid ühiskonna liikmete heaolu tagamiseks tööpuuduse, tervisehädade, töövõimetuse, pere kehva toimetuleku vm probleemide korral.

Strateegiline eesmärk – kaugema sihi saavutamiseks seotud ja selleks vajalikke viise ja vahendeid hõlmav eesmärk.

Vaimne tervis – heaoluseisund, milles inimene realiseerib oma võimeid, tuleb toime igapäevaelu pingetega, suudab töötada produktiivselt ning on võimeline andma oma panuse kogukonna heaks.

Visioon – arusaam või nägemus sellest, kuhu liigutakse.

Väärtus – idee, põhimõte või arusaam, mida laiemalt hinnatakse kõrgelt.

LISA 1. Mõõdikud

I eesmärk – kvaliteetsed ja ajakohased terviseandmed

Mõõdikud	Algtase 2024. a	Sihttase 2029. a
Avaldamiskalendrist kõrvalekalded	1,18%	<3% (2027) (võetud Statistikaametist)
Partnerite rahulolu-uuring	keskmine 8,1	keskmine 8,4
TTO-de halduskoormuse vähendamine	a) TTO-ga andmevahetus paberil = 34 b) andmeesitaja täidetavate andmeväljade arv väheneb = 0	a) TTO-ga andmevahetus paberil = 0 (2027) b) andmeesitaja täidetavate andmeväljade arv väheneb = -300 andmevälja
Statistika kasutamine suureneb	136	150

II eesmärk – kõrgetasemeline teadmusloome ning efektiivne teadmussiire poliitikasse ja ühiskonda

Mõõdikud	Algtase 2024. a	Sihttase 2029. a
Doktorikraadiga töötajate osatähtsus	13%	20%
Eelretsenseeritud teadusartiklite arv	61 (2024)	65
Sihtrühma tagasiside TAI teadustegevusele (partnerite rahulolu-uuring)	(algtase 2025)	
TAI töötajate autorlusega teadusartiklite osatähtsus, mida on kajastatud meedias või TAI omakanalites	91,5% (2024)	100%

III eesmärk – teaduspõhised rahvatervishoiu lahendused

Möödikud	Algtase 2024. a	Sihttase 2029. a
Lahenduste kasutajate arv hinnatud tulemuslikkusega lahenduste rakendamisel on jäänud samaks või kasvab	6133 (2024)	9000
Sihtrühmadele suunatud ja ajakohastatud tervishoiu- ja sotsiaalteenuste kasutajate arv on jäänud samaks või muutub soovitud suunas	21 810 (2024)	23 000
Teemaveebide kasutajate tagasiside	(algtase 2026 I kv)	
TAI nähtavuse positsioon meedias (tugineb eestikeelses meedias 10 000 enim kajastatud organisatsiooni mainimiste arvule)	84 (2024)	80
TAI kirjutatud arvamused, pressiteadete ja teadusuudiste arv (möötmisindikaatori allikaks Station.ee ilmunud kajastuste analüüs)	164 (2024)	180
Täiendõppe soovitusindeks (NPS – Net Promoter Score)		

IV eesmärk – tõhus organisatsioon

Möödikud	Algtase 2024. a	Sihttase 2029. a
Töötaja soovitusindeks	-7% (2024)	6%
Töötaja rahulolu juhtimisega	88% (2024)	90%
Töötaja rahulolu arenguvõimalustega	70% (2024)	85%
TAI spontaanne tunnus* (riigiasutusena)	11%	15%
TAI aidatud tunnus**	59%	65%
Praktikantide arv TAI põhivaldkondades aastas	22 (2024)	30

*TAI spontaanne tunnus (Eesti alalised elanikud vanuses 15+, N=1009; valim esinduslik soo, vanuse, rahvuse ja elukoha järgi; kaalutud) – vastajate osakaal, kes nimetab TAI-d iseseisvalt ilma etteantud vastusevariantideta.

**TAI aidatud tunnus (Eesti alalised elanikud vanuses 15+, N=1009; valim esinduslik soo, vanuse, rahvuse ja elukoha järgi; kaalutud) – vastajate osakaal, kes märgib, et teab TAI-d või on sellest kuulnud, kui TAI on esitatud etteantud asutuste loetelus.

